

מה הוא גיליון מידע על סיכונים תעסוקתיים

גיליון מידע זה הוא אחד מתוך סידרה של גיליונות מידע בינלאומיים המתייחסים לסיכונים תעסוקתיים במקצועות שונים. הוא מיועד לכל אלה הקשורים מקצועית בשמירת הבטיחות והבריאות בעבודה: רופאים ואחיות תעסוקתיים, גיהותנים, ממוני בטיחות וקציני בטיחות, מפקחי עבודה, נציגי עובדים, ועובדים מיומנים אחרים.

גיליון מידע זה מפרט, בסדר תקני מוגדר, את הסיכונים השונים אשר טיח עלול להיות חשוף אליהם במהלך עבודתו הרגילה. גיליון מידע זה אינו מיועד לספק עצות אלא מהווה מקור מידע בלבד. הידע אודות הגורמים לפגיעות ולמחלות תעסוקתיות מאפשר לתכנן וליישם אמצעי מגן מתאימים כנגד סיכונים אלה.

גיליון מידע זה מכיל ארבעה עמודים:

בעמוד הראשון מצוי מידע על הסיכונים המשמעותיים ביותר לגבי עבודתו של הטייח.

העמודים 2 ו-3 מכילים מידע מפורט ושיטתי יותר בנוגע לסוגים השונים של הסיכונים, לעתים יחד עם הצעות לגבי אופן מניעתם (הם מסומנים כ- 1 וכו' וההסבר להם ניתן בסוף עמוד 3).

עמוד 4 מיועד עבור מידע ספציפי, שהוא בעל ערך במיוחד עבור מומחים בתחום הבטיחות והגיהות, והוא כולל את תיאור המקצוע, פירוט המטלות של העובד, הערות, מראי-מקום, וכדומה.

מי הוא טייח?

טייח הוא עובד בנייה העוסק בכיסוי מישטחים בשכבות של טיח ובהחלקתם, כדי לייצור מישטחים מוגמרים, שלעתים מיועדים להיות גם חסיני-אש, בולעי רעשים, מבודדים ודקורטיביים.

מה הם הסיכונים העיקריים של עיסוק זה

- עבודת הטייח כוללת עבודה בגובה, והוא עלול להחליק, ליפול, להיפצע קשות ואף להיהרג (הערה 1).
- הטייח עלול להיפצע כתוצאה מפגיעת חפצים נופלים וכלי עבודה אחרים ו/או כתוצאה מעבודתו בכלי עבודה ידניים ומיטלטלים.
- סיכונים נוספים של הטייח הם: התחשמלות, חשיפה לפגעי מזג האוויר (כולל ברקים), פציעות שונות ופגיעות ארגונומיות הנגרמות תוך כדי הרמה או העברה של עצמים כבדים.

נערך ע"י צוות מומחי בראשותו של פרופ' א. דונגי

מעודכן לאפריל 2014

סיכונים תעסוקתיים

סיכוני תאונות

- 1
- 3 2
- 1
- 4
- 5
- 5
- 6
- 4
- 7

נפילות, החלקות ומעידות של בני-אדם במישור.

נפילות מגובה (פיגומים, חדרי מדרגות, סולמות וכו').

היפגעות ע"י עצמים נופלים (חומרי בנייה, כלי עבודה, וכו').

פציעות כתוצאה משימוש בחפצים (כולל כלי-עבודה ידניים), הרמתם ונשיאתם.

דריכה על, התנגשות או היפגעות ב/ע"י חפץ נייח, או ע"י מכונת באתר העבודה.

היתפסות בתוך או בין עצמים.

חשיפה ל-, או מגע עם, זרם חשמלי.

פציעה כתוצאה מעבודה במכונות להתזת טיח.

מאמץ-יתר או תנועות מאומצות.

מגע / חשיפה לטמפרטורות קיצוניות (כולל סכנה למכות ברק בעבודה בחוץ על פיגומי מתכת).

סיכונים פיזיקליים

- 7
- 3
- 7

חשיפה לקרינה אולטרה-סגולה תוך כדי העבודה השגרתית בקרינה ישירה של השמש.

חשיפה אפשרית לגז רדון הנפלט במצבים מסוימים מן הבטון שעובדים עליו.

חשיפה לרעש-יתר שמקורו בציוד מכני וכלי-יד (מקדחות, פטישים, מסורים, וכו').

חשיפה למזג-אוויר קשה (טמפרטורות גבוהות או נמוכות מאוד, גשם, שלג, רוחות, וכו') הגורם למחלות חריפות או ממושכות (הערה 2).

סיכונים כימיים

- 8

פגיעות עוריות, דלקות עור ואקזמות כתוצאה מהמגע עם צמנט העלול להכיל כרומטים (התפתחות אלרגיה לכרומט).

מחלות ריאה שונות, כרוניות בעיקרן, כתוצאה מהחשיפה לאבק בזמן העיבוד והחלקה של קירות ומישטחים.

חשיפה אפשרית לאסבסט במקרה של פירוק מבנה שיש בו אסבסט או טיוח של מבנה אסבסט.

חשיפה לפורמלדהיד בזמן העבודה במבנים שקירותיהם מכילים חומרי בידוד המשחררים גז זה.

התפתחות סיליקוזיס אצל טייחים העוסקים גם בניקוי חול באמצעות חול בעל תכולה גבוהה של סיליקה חופשית.

באתר של בנייה, טייחים עלולים להיות חשופים לסיכונים הנוצרים על ידי עובדים אחרים - לדוגמה: חשיפה לממיסי צבע ולמדללים, כאשר באותו פרק זמן מתבצעת באתר עבודת צביעה; בתוך מפעל תעשייתי עלולים טייחים העובדים בו להיחשף לכימיקלים הספציפיים לאותו מפעל.

סיכונים ביולוגיים

- 1 מחלות שונות, כדוגמת דלקות עור הנגרמות כתוצאה ממגע עם לשלשת ציפורים, או עם טפילים הנמצאים בקיני ציפורים; עקיצות של יתושים, חרקים ומזיקים דומים; וכו'. עלייה ניכרת בקצב הדופק בעת עבודה מאומצת בשמש.

בעיות ארגונומיות, פסיכולוגיות וחברתיות

- 4 5 פגיעות במערכת שריר-שלד, כולל פגיעות בגב, הקשורות: ביציבה בעת עבודה, הזזה או נשיאה של חפצים כבדים או בעלי נפח גדול, מאמץ חוזר ונשנה.
- 9 מחלות פרק היד והזרוע, הנובעות מצורת העבודה של הטייח, ומאמץ-יתר של שרירים מקומיים.
- 9 מחלות של מערכות התחושה המוטוריות, המאפיינות עובדי בנייה.
- 8 פגיעות בברכיים, כתוצאה מעבודה ממושכת במצב כריעה.

רשימת אמצעי המניעה

- 1 יש ללבוש תמיד ציוד-מגן אישי מתאים באתר הבנייה, ובמיוחד קסדת מגן ונעלי בטיחות עם סוליות מונעות החלקה ועם מדרס למניעת חדירת גופים חדים לנעליים. על פי הצורך יש להשתמש גם בכפפות, משקפי-מגן, ריפוד להגנת הברכיים, ביגוד מתאים המותאם למזג האוויר, וכו'; יש לוודא שלא מפוזרים באתר העבודה חפצים מיותרים ו/או פסולת בנייה; יש לוודא שיש באתר העבודה תאורה מספקת.
- 2 יש להתקין גידור מגן למניעת נפילה מגובה ממישטחי העבודה.
- 3 בזמן העבודה על הפיגום יש להשתמש בציוד מתאים להגנה מפלילות (רתמות בטיחות, רשתות, יריעות, מעקות מגן הכוללים לוח-רגל און-תיכון ואון-יד, וכו'.
- 4 יש ללמוד ולהשתמש בשיטות הרמה וטלטול בטיחותיות של מיטענים כבדים ומסורבלים; יש להשתמש בעזרים מכניים מתאימים.
- 5 יש לתת לעובד הדרכה נאותה בתחומי הבטיחות הכללית בעבודה ובסיכונים הספציפיים לעבודת הטייח, כולל שיטות עבודה נכונות, בטיחותיות וארגונומיות, התנהגות נאותה באתר העבודה ואתיקה של עבודה במשמרות.
- 6 יש לבדוק את בטיחות הציוד החשמלי לפני השימוש בו; ציוד פגום או החשוד כפגום יש להעביר לחשמלאי מוסמך, לבדיקה ולתיקון; יש לוודא שאין חוטי חשמל "חי" חופשיים באזור העבודה; יש להימנע מלעבוד על פיגומי מתכת במזג אוויר סוער.
- 7 יש להשתמש בביגוד ובכיסוי-ראש נאותים להגנה נאותה בפני מזג אוויר בלתי נוח, כולל קרינה חזקה של השמש.
- 8 יש להימנע, ככל הניתן, ממגע ישיר של היד החשופה ושל הברכיים בצמנט ובבטון רטוב.
- 9 רצוי להתייעץ עם רופא תעסוקתי בהקשר לצורת העבודה הנכונה ואמצעי העזר הדרושים בעבודה.

מידע מקצועי נוסף

שמות נרדפים (חליפיים)

כיר; סייד.

הגדרה ו/או תיאור העיסוק

מניח שכבות של טיח על קירות פנים, תקרות, ומחיצות של בניינים, כדי ליצור מישטחים מוגמרים, בהתאם לתכניות, שרטוטים ארכיטקטוניים, או הוראות בעל פה, תוך שימוש בכלים ידניים ובכלי עבודה מיטלטלים חשמליים ופנאומטיים: מדריך את עובדי הבנייה כיצד לערבב טיח כדי לקבל את ההרכב הדרוש ואיך להתקין את הפיגומים. מפזר טיח על המישטח העשוי אבן או עץ, תוך שימוש בכף-סיידים, ומחליק את הטיח באמצעות מחליקה ומיישרת (Darby and Float) כדי לקבל עובי אחיד. מניח שכבות שונות של טיח על אבן, רצועות ומישטחי עץ, ומתכת. מחספס את שכבת המצע התחתית באמצעות מגרד (עשוי תיל או מתכת) כדי לאפשר קשר טוב עם השכבות הבאות של הטיח. יוצר מרקמים דקורטיביים בטיח המוגמר על ידי חריצה במישטח הטיח העליון בעזרת מברשת או כף סיידים או על ידי התזה של חלוקי אבן על הטיח [ראו "בנאי קישוטי-טיח (סטוקו)"]. יכול להתקין פסי עץ או מתכת, אשר משמשים כמצע לטיח. יכול להתקין חוטי הכוונה על חזיתות בניינים כדי לסמן את עובי הטיח שיש להניח. יכול להתקין קישוטי טיח טרומיים על ידי הנחת מלט בצד האחורי של הקישוטים והצמדתם למקום המיועד על התקרה או הקירות; במקרה זה הטיח יכונה "מדביק קישוטי טיח (מבניים)". יכול להתמחות בביצוע גימורים, מסוגים שונים, של טיח. יכול להניח את הטיח בעזרת רובה טיח, ואז הוא ייקרא בשם "טייח (בנייה) מרסס". יכול לעסוק אך ורק בביצוע פעולות תחזוקה ואז הוא ייקרא "טייח תחזוקה (בנייה)". [לפי DOT 842.361-218].

תעסוקות דומות ו/או ספציפיות

בנאי; מתקין מחיצות גבס; סייד; פועל בניין (כללי); רצף.

מטלות

בידוד; גימור; גרוד; הברשה; הדבקה; הדרכה; החלקה; הכנה והנחה (שכבות מסוגים שונים של טיח); הצמדה; הרמה והורדה; התזה; התקנה; חספוס; חריצה; טיוח; טיפוס (על סולמות, פיגומים, מישטחי עבודה); יישור; יציקה (קישוטים דקורטיביים); כיסוי; ליטוש; סימון; ערבוב (טיח); פיזור; ציפוי; קשירה; ריסוס; רישום (דוגמאות דקורטיביות בטיח); שיוף; תיאום;

ציוד עיקרי הנמצא בשימוש

כלי עבודה של טיח, כולל: כפות סיידים; מברשות; מגרדות; מחליקות; מישטחי יישור והחלקה (שפכטל); מרית; וכו'; במות הרמה; חבלים; כלי יד של בנאי; כלי הרמה; מרססי טיח; סולמות; פיגומים; וכו'; חומרי בניין שונים - גבס, צמנט, שרפים אקריליים, וכו'.

מקומות עבודה בהם העיסוק שכיח

חברות בנייה; חברות לשיפוץ מבנים; מחלקות מוסדיות לתחזוקת ושיפוץ מבנים, קבלני בנין.

הערות

דווח כי נפילות מפיגומים אחראיות למרבית התאונות הקטלניות בתעשיית הבנייה, ולחלק ניכר של התאונות הבלתי-קטלניות; חלק משמעותי מן התאונות קשור בעובדים בלתי-מקצועיים, פועלי בניין זמניים המיובאים מחו"ל או מהגרים. סיכוני הנפילה מוגברים במידה משמעותית כאשר שלג או קרח מצטברים על הלוחות או מכסים פסולת בניין; או בתנאי מזג אוויר גרועים - גשמים, רוחות חזקות, וכו'. רצוי שלא לעבוד על פיגומים בתנאים של מזג-אוויר סוער - לדוגמה, תחת מימטרים, רוחות חזקות, סערות ברקים, וכדומה. מידע שהתפרסם ע"י רשות הבטיחות הבריטית (HSE) מציין כי חלק ניכר של תאונות העבודה בתחום הטיחות קשורות לעבודתם של עובדי קבלן; בדרך כלל מרבית התאונות מתרחשות בעשרת השבועות הראשונים לעבודת העובד באתר. מידע מברית המועצות (שהתפרסם במסגרת ה-HSE) והמתייחס לנשים העובדות בטיחות מציין הפרעות במחזור המופיעות אצלן והקשורות בעבודתן. מאמרים שונים המוזכרים במאגרי מידע בטיחותי ממוחשבים מציינים עלייה משמעותית בסרטן של הריאות, קנה הנשימה והסמפונות, אצל טייחים.

מראי מקום

1. ILO Encyclopaedia of Occupational Health and Safety, 3rd Edition. Parmeggiani, L., Editor, Vol. 2, 1983
2. ILO Encyclopaedia of Occupational Health and Safety, 4th Edition, Stellman, J. Mager, Editor, Vol. 3, 1998
3. U.S. Department of Labor: Occupational Outlook Handbook, 1996-7 Ed., NTC Publ. Group, pp. 3909-2, 1996.
4. U. S. Department of Labor: Dictionary of Occupational Titles (DOT), 4th Ed., 1991
5. Claitors Publ. Division: Dictionary of Occupational Titles with O*Net tm Definition 5th Ed, 2003-2007
6. NTIS: Standard Industrial Classification Manual, NTIS, Springfield, Virginia, USA, 1987
7. ISCO - 88: Interatioal Standard Classification of Occupations, Geneva, Swiss, 1988